

Startnotitie Beleidsvisie Dordtse Binnenhavens

Datum:	13 november 2017
Versie en kenmerk:	1.0
Begrotingsprogramma:	Ruimtelijke Ordening en Wonen
Onderwerp:	Beleidsvisie Dordtse Binnenhavens
Status:	vaststellen startnotitie
In opdracht van:	portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening gemeente Dordrecht
Ambtelijk opdrachtnemer:	Programmamanager P. Bezemer
Projectleider/procesmanager:	Beleidsadviseur J. Theijn

Voorgesteld besluit

Wij stellen uw raad voor de in de startnotitie "Beleidsvisie Dordtse Binnenhavens" opgenomen inhoudelijke en procesmatige kaders voor het project/beleidsproces vast te stellen.

Samenvatting

In deze startnotitie "Beleidsvisie Dordtse Binnenhavens" worden inhoudelijke en procesmatige kaders voor het project/beleidsproces voorgelegd.

Inleiding

Bij de begrotingsbehandeling van 8 november 2016 is door uw raad een motie aangenomen om:

- *analoog aan de Nadere regels historische binnenschepen in de Wolwevershaven ligplaatsenbeleid voor de Kalkhaven, de Riedijkshaven, het Wantij en de Zuidelijke Insteekhaven op te stellen en de gemeenteraad hierover te informeren;*
- *op basis van dit beleid te beslissen of de thans aanwezige historische binnenschepen in de Kalkhaven, de Riedijkshaven en het Wantij in aanmerking komen voor een permanente ligplaatsvergunning.*

Zoals aangekondigd in de raadsinformatiebrief over het burgerinitiatief Leefwerk de Biesbosch d.d. 21 juli jl. willen wij beleid vaststellen voor *alle* binnenhavens in onze gemeente, omdat ons ook andere vragen omtrent het gebruik van onze havens bereiken, zoals ligplaatsen voor de reguliere binnenvaart, jachten en cruiseschepen. Wanneer vooruitlopend op het algemene beleid alvast het wonen op historische schepen wordt verruimd kan dit tot ongewenste beperkingen van andere toekomstige keuzemogelijkheden leiden.

Voor u ligt de startnotitie voor het opstellen van de beleidsvisie Dordtse Binnenhavens. We beschrijven de opdracht en doelstelling. Vervolgens wordt het plan van aanpak beschreven om te komen tot de beleidsvisie en staan we stil bij de realisatiefase.

Doelstelling

De opdracht is om te zorgen voor een beleidsvisie op de Dordtse binnenhavens (inclusief kades). De visie is een instrument om goede afwegingen voor het gebruik van de binnenhavens te kunnen maken.

Door middel van een interactief proces komen we tot een visie voor de ontwikkeling van de binnenhavens in Dordrecht. De visie richt zich met name op havens waar sprake is van een verwachte en/of gewenste verandering in het gebruik in de toekomst. De beleidsvisie helpt bij het doel om te zorgen voor een optimaal toekomstbestendig gebruik van de Dordtse binnenhavens.

De beleidsvisie heeft invloed op:

- het op elkaar laten aansluiten van vraag en aanbod;
- (rechtszekerheid omtrent) het ligplaatsenbeleid;
- het behalen van meer financieel rendement;
- het faciliteren van nieuwe initiatieven / evenementen;
- de duurzaamheid;
- de veiligheid op het water;

- de groeiambitie;
- het contractmanagement;
- de uitstraling op de omgeving;
- de afstemming tussen het gebruik van water en het oevergebruik;
- de kans om het toeristisch gebruik van de binnenhavens te vergroten;
- het efficiënter onderhouden van de kades en afmeervoorzieningen passend bij het (toekomstige) gebruik.

Bij de uitwerking van de visie wordt daarom continu met bovengenoemde zaken rekening gehouden.

Bij het uitwerken van aanpassingen van het gebruik wordt tevens stilgestaan bij de vraag:

- of voldoende maatschappelijk effect wordt bereikt door een doelgroep of functie te accommoderen door inzet van een waterlocatie;
- of het noodzakelijk is voor het bereiken van dat maatschappelijk effect een waterlocatie in te zetten.

De Dordtse Zeehaven valt buiten de scope van deze startnotitie en het te vormen beleidskader, aangezien met betrekking tot de zeehaven in samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam een afzonderlijke beleids-/ontwikkelvisie is/wordt gevormd.

Varianten/richtingen

Niet van toepassing.

Argumenten

Het water en kade-/afmeervoorzieningen zijn schaars en kunnen op verschillende manieren worden ingezet. De overkoepelende beleidsvisie Dordtse Binnenhavens maakt een totaaloverzicht van de gewenste toekomstige gebruiksindeling. Op deze manier wordt het eenvoudiger om nieuwe initiatieven op gebruik van het water en de afmeervoorzieningen te toetsen. Een eenduidig beeld over het (gewenste) toekomstig gebruik zorgt er ook voor dat efficiëntere onderhoudsinvesteringen van de voorzieningen mogelijk zijn.

Een eerste inventarisatie van onze binnenhavens is begin 2016 afgerond. Destijds zijn van 36 havens onder andere de kenmerken in kaart gebracht (zie bijlage 1). Dit is voornamelijk een ambtelijk traject geweest. Deze inventarisatie vraagt om een actualisatie, een nadere uitwerking en afstemming met de gebruikers en haar omgeving.

Het gebruik van havens wordt – voorlopig – als volgt gecategoriseerd¹:

1. jachten (ook wel recreatie/pleziervaart genoemd);
2. varende cultureel erfgoed (bijvoorbeeld historische binnenschepen);
3. binnenvaartschepen (beroepsmatig);
4. riviercruiseschepen;
5. wonen op het water (woonschepen, -arken, drijvende woningen);
6. natte bedrijvigheid (bedrijven aan het water: op-/overslag, scheepsbouw en reparatie);
7. watersport (trapkano's, waterfietsen, suppen);
8. natuur;
9. personenvervoer (waterbus en watertaxi);
10. chartervaart (bruine vloot, blauwe vloot);
11. tijdelijke initiatieven / evenementen (City Swim, Dordt in stoom, Sinterklaasintocht).

Het aanbod wordt vergeleken met de vraag. We maken per type gebruik de huidige vraag (verder) inzichtelijk voor een periode van 10 tot 15 jaar. We willen daarmee de (gewenste) verhoudingen tussen vraag en aanbod per type gebruik per binnenhaven (en kades) scherp krijgen.

De vraagzijde maken we waar nodig inzichtelijk met behulp van (actuele) marktonderzoeken en wensen uit de stad.

¹ De focus van de opdracht ligt niet op Zeevaart.

Kanttekeningen en risico's

De Dordtse binnenhavens leveren een belangrijke bijdrage aan de economische en toeristische sector van de gemeente. Ook vormen zij een essentieel onderdeel van het imago van de stad. Er spelen derhalve grote belangen.

Er zijn veel afspraken met de gebruikers op het water, veelal vastgelegd in overeenkomsten. Het is een uitdaging om oog te hebben voor al de verschillende afspraken en belangen in combinatie met gewenste (toekomstige) beleidsmatige gebruiksverschuivingen.

Bij de uitwerking is het goed om tijdig de uitgangspunten te bepalen en hier duidelijk over te communiceren: Waar is verandering in gebruik door verschuiving / toevoeging / mindering wenselijk en waar niet?

Een goed communicatieplan helpt bij het op de juiste manier betrekken van de diverse betrokkenen.

Kosten en dekking

• Uren:

- projectleider/opsteller beleidsvisie:	275 uur
- trainee:	75 uur
- werkgroepleden (4*50 uur): (Levendige binnenstad, Gebiedsmanager, Havenmeester)	150 uur
- leden ambtelijke flexibele klankbordgroep ² (2*12 uur):	24 uur
- programmamanager RO / clustermanager Stad:	20 uur
- secretariaat:	20 uur
- communicatie:	60 uur

Totaal

624 uur

De ambtelijke urenbesteding wordt opgevangen in ieders exploitatie.

• Budget en raming kosten

- project start up:	€ 1.600,-
- marktonderzoeken (circa 5 à € 8.000,-):	€ 40.000,-

Er vindt een Project Start Up (PSU) plaats met betrokkenen met als doel het bespreken van de gezamenlijke opdracht, fases, belangen en het nader bepalen van stakeholders.

Naast de inzet van ambtelijke uren is budget nodig voor het inzichtelijk maken van de toekomstige vraag op basis van marktonderzoeken. In de inventarisatiefase wordt duidelijk welke gegevens hierover precies bekend zijn en welke informatie via een onderzoek (nader) moet worden geïnventariseerd. In 2017 en 2018 worden de kosten voor het opstellen van de beleidsvisie gedekt door het programma RO, 073 beheer en ontwikkeling wijken en de exploitatie van Stadsbeheer.

Duurzaamheid

Het uitwerken van de beleidsvisie heeft voornamelijk raakvlakken met duurzaam ruimtegebruik. Bij de uitwerking wordt stilgestaan bij ruimte voor initiatieven, het benutten van de lokale kwaliteiten zodat de ruimte veelzijdig, prettig, schoon en toekomstbestendig is.

Communicatie

Zoals eerder beschreven leveren de Dordtse binnenhavens een belangrijke bijdrage aan de economische en toeristische sector van de gemeente. Ook vormen zij een essentieel onderdeel van het imago van de stad. Er spelen derhalve grote belangen.

Bewoners, gevestigde bedrijven, winkeliers, eigenaren plezierboten e.d. hebben belang bij de ontwikkelingen in de binnenhavens. De meeste zijn georganiseerd in platforms en belangenverenigingen. Zij zullen worden betrokken via expertmeetings.

² Geo-informatie, Opgave bouwen, Opgave water, Grondzaken, Bestemmingsplanjuristen, Stedenbouw, Milieu, Parkeren, Archeologie, Recreatie, Economie, Dordt Onderneemt.

Er is sprake van 36 havens (kades) met ieder een eigen dimensie. Er zal daarom een communicatieplan worden opgesteld waarbij aandacht is voor de mate van participatie van gebruikers en omwonenden in het project.

De bewoners en andere belanghebbenden worden in ieder geval in de gelegenheid gesteld reactie te geven op de concept-beleidsvisie. Dit zal worden aangekondigd op de gemeentelijke website en de gemeentenieuwspagina. De reactie kan digitaal en schriftelijk worden geleverd.

Waar mogelijk wordt input uit "Nieuw Dordts peil" meegenomen.

Werkplan met tijdsplanning

Hieronder worden per fase kort de acties aangegeven om te komen tot de beleidsvisie en wordt stilgestaan bij de realisatiefase daarna.

1. Voorbereiding

Planning november 2017 t/m januari 2018

Er vindt een PSU plaats met de betrokkenen.

Een communicatieplan wordt opgesteld.

De startnotitie wordt door uw raad vastgesteld.

2. Inventarisatie vraag en aanbod

Planning november 2017 t/m maart 2018

Resultaten uit (markt)onderzoeken worden tegen het licht aangehouden. Er wordt inzichtelijk gemaakt welke marktonderzoeken nodig zijn om de volledige vraagzijde in beeld te krijgen. Voor cruiseschepen is reeds een onderzoek gedaan naar de vraag. Voor de andere categorieën bestaan dergelijke marktonderzoeken deels of nog niet en dienen deze te worden uitgezet. In ieder geval wordt de ligplaatsenbehoefte van binnenvaart en wonen op water (verder) in beeld gebracht. Marktonderzoeksbureaus en het onderzoekscentrum Drechtsteden worden benaderd.

De inventarisatie met kenmerken van de havens uit 2016 wordt geactualiseerd.

De relevante beleidsdocumenten worden geïnventariseerd.

Er wordt kennis genomen van het beleid binnen de Drechtsteden en andere (vergelijkbare) steden omtrent hun binnenhavens beleid.

Betrokkenen en stakeholders worden geïnterviewd.

In de beleidsinventarisatie is tevens aandacht voor de uitvoeringsvraagstukken. Waar nodig worden uitvoeringsknelpunten geactualiseerd.

Categorieën van gebruik worden nader gedefinieerd.

De (verwachte) burgerinitiatieven/wensen worden nader tegen het licht gehouden.

De eigendommen, beheer en contractsituaties worden in kaart gebracht.

3. Analyse

Planning april 2018 t/m augustus 2018

Op basis van de gegevens uit de inventarisatie wordt een integrale analyse opgesteld, waarbij inzichtelijk wordt voor welke havens nu en/of in de toekomst knelpunten dan wel kansen zijn. Tevens bepalen we globaal onze prioriteiten voor de realisatiefase.

Er wordt een werkwijze ontwikkeld om te komen tot een optimale (toekomstige) gebruiksindeling per haven.

Er vindt een toets plaats in hoeverre aanvullende vragen beantwoord moeten worden voordat overgegaan kan worden tot het bepalen van het beleid.

Voor de zomer van 2018 wordt uw raad geïnformeerd over de stand van zaken.

4. Ontwerp beleidsvisie

Planning september 2018 t/m november 2018

Samen met betrokkenen wordt gewerkt aan oplossingsrichtingen.

Er wordt een visie opgesteld waarin duidelijk wordt welke indeling gehandhaafd blijft en in welke haven verschuivingen gebruik wenselijk zijn. Hierbij maken we gebruik van cirkeldiagrammen. Op deze manier kan de stand van zaken beeldend worden weergegeven en de typering van een haven eenvoudig worden herkend.

Er wordt een eerste inschatting gemaakt van de mogelijke (financiële) effecten bij realisatie van het beleid.

Het nieuwe ontwerpvisiebeleid wordt besproken met uw raad.

De beleidsvisie Binnenhavens wordt door uw raad vastgesteld.

5. Doorkijk naar realisatie

Planning vanaf november 2018

Een vastgestelde beleidsvisie is een eerste aanzet tot een optimale gebruiksindeling van de Dordtse havens. Voor de realisatiefase wordt een aparte startnotitie opgesteld. Via een projectmatige aanpak valt te denken aan het uitwerken van de volgende onderdelen:

- het aanpassen en/of uniformeren ligplaatsenbeleid / nadere regels;
- het aanpassen van bestemmingsplannen;
- het stimuleren van nieuwe type gebruik;
- het aanpassen van het Meerjaren Onderhoudsplan kademuren;
- het afstemmen en uitwerken van voorstellen exploitatie/tarieven liggelden;
- de promotie van (nieuw) gebruik binnenstadshavens;
- het nader afstemmen van overeenkomsten, het contractmanagement en handhaving;
- het nader afstemmen van het proces voor nieuwe initiatieven;
- het nader financieel doorrekenen van effecten bij realisatie van het beleid / optimalisering van de binnenhavens.

Waar mogelijk wordt voor de realisatie van bovengenoemde onderdelen niet gewacht op een vastgestelde beleidsvisie.

6. Doorkijk naar monitoring en nazorg

Planning PM

Bij de uitwerking wordt duidelijk welke ontwikkelingen in de markt in het gevolg gemonitord moeten worden. Ook wordt tijdens de realisatiefase de uitvoerbaarheid van de beleidsvisie geëvalueerd.

Bijlagen

Bij deze startnotitie behoren de volgende bijlagen:

- bijlage 1: Inventarisatie kenmerken Dordtse Binnenhavens